

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 020/2017

NR (l-ilmentatrici)

vs

**All Invest Company Ltd. (C 22239)
(il-provditur tas-servizz)**

Seduta tal-5 ta' Novembru 2018

L-Arbitru,

Ra l-ilment fejn l-ilmentatrici tissottometti li Gottfried Catania, rapprezentant tal-provditur tas-servizz, kien taha parir sabiex tinvesti l-ammont ta' €19,000, f'zewg okkazjonijiet differenti fl-*SNS Bank NV (SNS)*, l-ewwel darba fl-4 ta' Mejju 2011, u t-tieni darba fid-9 t'Ottubru 2012.

Illi hija bbazat id-decizjoni li tinvesti fl-*SNS* fuq il-parir professjonali tieghu u kien taha parir hazin u b'hekk tilfet dawn il-flus li investiet.

Illi l-provditur tas-servizz kien jaccertaha li l-*SNS* kien bank sod u r-riskju li flusha jintilfu kien skont il-provditur tas-servizz '*null*'.

Illi l-provditur tas-servizz ghandu jammetti li hu kien accertaha li l-bank kien sod u bla inkwiet ta' telf ta' flus u titlob li jerga' jroddilha lura l-flus li investiet li ntilfu minhabba t-traskuragni tieghu u l-parir mhux professjonali tieghu.

Hija qieghda titlob li tigi kkumpensata fl-ammont ta' €19,000, u l-imghax li tilfet.

Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz li tghid:

1. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghall-premess, l-azzjoni odjerna hija preskritta *ai termini* tal-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
2. Illi, minghajr pregudizzju ghall-premess, l-eccepjenti m'ghandha ebda kontroll u lanqas ma tiggstixxi hija l-investment *de quo* [*All Invest Company Ltd.* hija biss intermedjarju], u, ghaldaqstant, ma tistax tinzamm responsabbli ghal kwalunkwe telf li l-investimenti setghu garrbu;
3. Illi l-esponenti ma tistax tinsab responsabbli ghal dak li huwa effettivament ta' illegalitajiet kommessi allegatament mid-diretturi tas-socjetà emmetrici tal-prodott;
4. Illi, minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, in-nazzjonalizzazzjoni tal-*SNS NV Bank*, bit-telf li dan gab mieghu ghandu jitqies bhala '*casus*';
5. Illi minghajr pregudizzju ghar-raba' paragrafu, ghall-fini tat-talba, ma hux minnu li l-eccepjenti ma agixxietx sew, jew agixxiet b'mod traskurat fil-konfront tal-ilmentatrici u, ghaldaqstant, m'ghandhiex tinsab responsabbli ghal ebda danni fil-konfront taghha;
6. Illi l-ilmentatrici kienet konsapevoli li fl-investment hemm ir-riskji, liema riskji necessarjament jirreferu ghal telf possibbli ta' kapital, u ghandha terfa' r-responsabilitajiet taghha qua ilmentatrici billi terfa' hija l-piz tat-telf allegatament subit minnha, liema telf ghad li jrid jigi ppruvat sal-grad rikjest mil-Ligi;
7. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Ra l-affidavits tal-partijiet.

Sema' x-xhieda,

Ra l-atti kollha tal-kaz

Jikkonsidra:

Eccezzjoni dwar Preskrizzjoni

Din l-eccezzjoni hija bbazata fuq l-Artikolu 2153 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Dwar il-preskrizzjoni, il-Qrati taghna sostnew:¹

'Illi il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-Artikolu 1917 ta' l-Ordinanza VII tal-1868 (dak li illum hu l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili) hija applikabbli ghad-danni extra-kontrattwali jigifieri dawk li gejjin mhux minn inadempjenza ta' obligazzjoni imma "ex delictu vel quasi". Meta d-danni huma "ex contractu" ghax gejjin minn vjolazzjoni ta' obligazzjoni, l-preskrizzjoni hija dik ta' hames snin u mhux ta' sentejn'.

Barra minn hekk, kif intqal fil-kawza **Avv Dr. Pio M. Valletta pro et noe vs Jeno Torocsik et deciza fis-7 t'Ottubru 2016:**

'Il-fatt li f'kawza attur jitlob il-likwidazzjoni ta' danni ma jfissirx awtomatikament li allura japplika l-Art. 2153 tal-Kodici Civili: "il-preskrizzjoni ta' sentejn li tolqot l-azzjoni ghal danni li ma jkunux kagunati b'reat," hija applikabbli biss fil-kaz ta' danni indipendenti minn obligazzjoni kuntrattwali (Stivala vs Colombo, PA, 9/1/1953. VOI XXXVII.ii.622).'

Kif anke gie ritenut ridentement mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili f'kaz simili kontra provditur ta' servizz finanzjarju,² ir-relazzjoni *de quo* hija ta' natura kuntrattwali.

Anke f'kazi fejn hemm obbligi kuntrattwali jistghu jintalbu hlas ta' danni u, fil-kaz *de quo*, essenzjalment qed jinghad li peress li meta inghata l-parir u sar il-kuntratt tal-bejgh tal-prodott, il-provditur tas-servizz naqas mill-obbligi kuntrattwali tieghu meta sehh bejgh hazin ta' prodott, l-ilmentatrici qieghda titlob kumpens ghat-telf li sofriet fil-kapital taghha minhabba l-agir tal-provditur.

In-natura tal-azzjoni lanqas ma tiddependi fuq il-kliem preciz li jintuza u dan gie anke rikonoxxut mill-Qorti.

Kif gie stabbilit mill-Qrati taghna biex tigi determinata liema preskrizzjoni ghandha tapplika, wiehed irid ihares lejn hija immirata l-azzjoni.

¹ *Go p.l.c. vs Charles Dimech*, PA 28/07/2011

² *Roland Darmanin Kissaun vs GlobalCapital Financial Management Ltd.*, PA, 1/06/2017

Fis-sentenza fl-ismijiet **Frank German vs Domenico Azzopardi, deciza mill-Qorti tal-Kummerc fit-18 ta' Jannar 1950**, jinghad li:

'L-indoli ta' l-azzjoni tigi desunta mhux tant mill-kliem più o meno ezatti tal-att istituttiv tal-gudizzju, imma mill-iskop li ghalih huwa intiz il-gudizzju.'

Minn dan isegwi li ghall-finijiet tal-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata mill-provditur tas-servizz huwa necessarju li ssir indagini dwar il-vera natura tal-azzjoni li qiegħda tigi ezercitata mill-ilmentatrici.

Hekk ukoll, fis-sentenza³ fl-ismijiet **Peter Montebello vs Peter Montebello et**, il-Qorti qalet proprju hekk:

'Din hija għazla li l-ligi tagħti lil kull parti attrici, u hija fuq din l-għazla li jiddependi l-ezitu tal-azzjoni. Dan ifisser li jekk parti tagħzel li tressaq il-pretensjonijiet tagħha kontra parti oħra fuq kawzali partikolari, l-eccezzjoni li titqanqal mill-parti mharrka kontra l-azzjoni magħmula kontriha trid titkejjel fuq dik il-kawza u mhux fuq x'tahseb il-parti mharrka li setgħet kienet il-kawzali vera.'

Fil-kaz odjern, l-ilmentatrici u l-provditur tas-servizz kellhom relazzjoni kuntrattwali bejniethom kemm meta ingħata parir u kemm meta nbiegħ lill-ilmentatrici il-prodott SNS. Dan kif anke jirrizulta mill-*File Notes*,⁴ mill-**Purchase Contract Notes**,⁵ mill-ircevu⁶, kif ukoll mix-xhieda tal-partijiet.

Peress li din il-preskrizzjoni hija ibbazata fuq preskrizzjoni akkwiljana u r-relazzjoni bejn il-partijiet kienet wahda kuntrattwali, għalhekk din l-eccezzjoni qiegħda wkoll tigi michuda.

Dwar it-tieni eccezzjoni li l-provditur tas-servizz kien qed jagixxi bhala intermedjarju u ma ggestiex hu l-prodott *de quo*, f'dan il-kaz, il-provditur tas-servizz kien qed jagħmel negozju mal-ilmentatrici bhala principal, kif juru d-dokumenti li gew esebiti u anke mix-xhieda tal-partijiet. Gie stabbilit li l-ilmentatrici kienet qed tingħata servizz minn *All Invest Company Ltd.* bhala *Licence Holder* ta' servizzi finanzjarji u fl-ebda hin ma l-ilmentatrici giet mgharrfa

³ PA, 25 ta' Settembru 2003

⁴ A fol. 13 u 18

⁵ A fol. 35 u 37

⁶ A fol. 36 u 38

li *All Invest Company Ltd.* kienet qed tagixxi f'isem haddiehor. Ghalhekk din l-eccezzjoni qed tigi michuda.

Dwar l-eccezzjoni tal-*casus*, kif ser jigi spjegat aktar 'il quddiem f'din id-decizjoni, kieku sar *due diligence* ezawrit u akkurat tal-qagħda finanzjarja tal-*SNS Bank*, il-prodott *de quo* ma kellux jinbiegh lill-ilmentatrici u, ghalhekk, ma kinetx kumbinazzjoni li l-bank falla u li gie nazzjonalizzat mill-Gvern Olandiz, galadarba l-bank ma kienx hallas id-djun li kellu mieghu. Ghalhekk din l-eccezzjoni qieghda wkoll tigi michuda.

Fil-Mertu

L-Arbitru jrid jiddeciedi l-ilment b'referenza għal dak li, fil-fehma tieghu, huwa gust, ekwu u ragonevoli fic-cirkostanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.⁷

Dan l-ilment jittratta l-prodott *SNS Subordinated Bond 2020* li nbiegh lill-ilmentatrici f'zewg okkazonijiet, l-ewwel darba fis-26 ta' Mejju 2011,⁸ u t-tieni darba f'Novembru 2012.⁹

Il-Prodott

In-Notes **6.25% SNS Bank NV 2010-2020** (ISIN: XS0552743048) (SNS) inhargu minn *SNS Bank N.V.* fis-26 t'Ottubru 2010, b'data tal-maturità 26 t'Ottubru 2020. Il-kupun kien 6.25% fis-sena. Kellhom *status* ta' *Tier 2 Subordinated*.

L-*SNS Reaal* hija l-*holding company* ta' *SNS Bank* u kumpanija tal-assikurazzjoni *REAAL N.V.* Il-pozizzjoni finanzjarja ta' *SNS REAAL* iddeterjorat matul is-snin b'mod partikolari minhabba l-attività diretta fil-proprjetà minn *SNS Property Finance* li *SNS Bank* kien xtara fis-sena 2005.

Id-diprezzament tal-valur tal-portafoll ta' din is-sussisdjarja wassal biex *SNS* jigi nazzjonalizzat fl-1 ta' Frar 2013 b'digriet mill-istat Olandiz.

Fuq perjodu ta' tliet snin qabel ma kien nazzjonalizzat, l-operat u s-sitwazzjoni finanzjarja ta' SNS Bank kienu taht skrutinju minn diversi rating agencies. Minn zmien għal zmien, uhud minn dawn l-agenziji ikkummentaw ta' spiss

⁷ Kap. 555, Art. 19(3)(b)

⁸ A fol. 37 (Ricevuta fl-4 ta' Gunju 2011)

⁹ A fol. 35

dwar il-qagħda tal-bank u saħansitra baxxew ir-*ratings* fuq il-bank u l-*bonds* mahruġa minnu.

Kienu wkoll qed ibassru li *subordinated bonds* – li l-banek johorġu biex isostnu l-livelli tal-kapital tagħhom - jistgħu ma jkollhom lil hadd min isostnihom f'kaz li l-bank li jkun qed johorġ il-*bond* ma jasalx biex ihallas.

Subordinated bonds jigu minn tal-aħhar fir-*ranking* f'kaz ta' likwidazzjoni. Infatti, fil-lista ta' kredituri, jirrenkjaw wara l-gvern u *senior creditors*. Il-fatt li dawn il-*bonds* huma *subordinated* ifisser li huma ta' riskju u mhux tajbin għal kull investitur. Ir-riskji kienu reali u mhux fuq il-karta biss.

Il-fatt li *SNS Bank* kien *a systemically important bank* fl-Olanda ma kienx ifisser li akkost ta' kollox l-istat kien ser jerga' jagħti sostenn finanzjarju lill-bank wara dak li għamel fis-sena 2008.

Fil-mument li l-bank gie nazzjonalizzat, l-istat kien għadu ma thallasx kollox minn *SNS* fir-rigward ta' din l-għajjuna finanzjarja li ingħata.

Apparti dan, il-fatt li kien digà wiezen lil *SNS* b'sostenn finanzjarju, kien digà indikazzjoni tal-istat finanzjarju tal-bank. Tant hu hekk, li f'nofs is-sena 2012, il-bank kien habbar li kien qed jesplora possibiltajiet biex isahhah il-pozizzjoni tal-kapital tiegħu.

Anke f'nofs dik l-istess sena, l-istat Olandiz introduca ligi għida b'aktar għodda biex ikun jista' jimmanuvra istituzzjonijiet finanzjarji bi problemi. Huwa veru li hadd ma kien qed ibassar li l-istat kien ser juza din il-ligi għall-ewwel darba fir-rigward tal-*SNS*, jew inkella jivvaluta għal zero l-*ishma* u l-*bonds subordinated* tal-bank.

Imma l-bank kien digà kellu problemi serji qabel ma sar l-investment fih minn *All Invest Company Ltd.* għall-ilmentaturi. *Subordinated bond* huwa dejjem meqjus bħala investment riskjuż.

Kif sar il-bejgħ tal-Prodott

Fl-*affidavit* tagħha,¹⁰ l-ilmentatrici tispjega kif xi terzi persuni kienu semmewlha lil Gottfried Catania, u wara li kkuntattjawh kien mar id-dar tagħhom fl-2009, u

¹⁰ A fol. 84 *et seq*

kienu ghamlu mieghu il-*Comprehensive Flexi Plan Baby Bond Policy* mal-*Middlesea Insurance*. Huwa semmielhom il-kumpanija *All Invest Company Ltd*. li maghha setghu jinvestu. L-ewwel kien bieghilhom l-*ARM* li kien qalilhom li kien wiehed tajjeb. Hija dejjem insistiet mieghu li ma ridetx tirkiskja flusha ghaliex, peress li ma kellhiex hafna mezzi, kienet tibza' li jista' jinqalalha xi haga u tigi bzonn il-flus.

Hija kellha polza mal-*HSBC* li peress li qisitha riskjuza kienet waqqfitha u hadet ir-rikavat taghha ta' €2,200. F'dak iz-zmien, is-Sur Catania qalilha li kien hemm prodott gdid. Kien hawn li qalilha biex tinvesti f'bank Olandiz *SNS Real*. Mal-€2,200 li kienet dahhlet mill-bejgh tal-polza, ziedet €4,400 ohra biex investiet l-ammont ta' €6,600, u Catania qalilha li meta hadem is-somma hi kienet ser tinvesti €7,000.

Huwa assiguraha li dan il-bank Olandiz kien mibni fuq pedamenti sodi u kien rinomat mal-Ewropa kollha. Kien issemma wkoll li ma kien hemm l-ebda riskju li dan l-investment jista' xi darba jfalli. Issemma wkoll li dan il-bank kellu kapital sod u tmexxija professjonali. Hi semmietlu li dawn il-flus kienu importanti ghaliha. Catania kompli jinsisti li ma kellhiex ghalfejn tinkwieta. Qalilha wkoll li l-*financial advisors* kuljum jiccekkjaw l-andament ta' dawn l-investimenti.

F'Gunju 2011, ghalqitilha polza ohra li kellha mal-*BOV* u hadet minnha s-somma ta'€11,931.79. Catania kien tal-parir li terga' tinvesti dawn il-flus fl-*SNS* ghaliex assiguraha li l-investment li kienet digà ghamlet fih kien sejjer tajjeb u fi ftit zmien kienet ser tiehu l-kapital lura u l-imghaxijiet fuqu.

*'Is-Sur Catania tant kien jassigurani li dawn l-investimenti kienu sejr in tajjeb li ma kellix ghalfejn inwaqqafhom u jien sahsitra meta gejt bzonn ammont sostanzjali ta' flus mort niddejjin mal-Bank biex dan l-investment inhallih ghaddej u ma nwaqqfux.'*¹¹

F'Awwissu 2011, lil Catania tatu €12,000, izda fid-dokumenti hemm li dawn il-flus gew investiti f'Ottubru 2012, jigifieri erbatax-il xahar wara. Hi qatt ma inghatat spjegazzjoni ghalfejn kienu ghaddew dawk ix-xhur kollha minn meta kienet ghamlitlu t-trasferiment sa meta gew investiti. Dwar meta tatu l-flus ghandha l-prova tat-trasferiment tal-Bank.

¹¹ A fol. 85

Tghid ukoll li hi ma kinetx konxja li kienet qed tinvesti fil-*Bonds SNS* ghall-valur inqas minn dak nominali u Catania qatt ma offrieha prodotti oħra.¹²

Min-naha tieghu, Gottfried Catania,¹³ jghid li l-ilmentatrici kellha diversi prodotti oħra ma' *All Invest Company Ltd.* u jaghti lista tagħhom izda ma pprezenta l-ebda dokumenti li juru dan. Huwa jghid li l-ilmentatrici kellha wkoll investiment fil-*La Vallette Multi Manager Property Fund* tal-BOV.

Jispjega li d-diskrepanza fid-dati li semmiet l-ilmentatrici dwar it-tieni investiment tagħha jirrizultalu li l-investiment f'Awwissu 2011 kien fil-*Peninsula Life Settlement Growth Fund* u dan l-investiment inghalaq f'Ottubru 2012, bi qligh u gie investit f'zewg prodotti, l-*SNS Bank* (€10,566.96) u *Commerzbank* (€2,016).

Jghid ukoll li huwa diffiċli jinftiehem kif l-ilmentatrici ma kinetx taf li qed tixtri *Bonds* ghall-valur inqas minn dak nominali meta hi stess iddikjarat li hallset €6,600 biex inxtraw €7,000 f'*Bonds* tal-*SNS*. Barra minn hekk, qabel l-*SNS* hija kienet digà xtrat il-*Lloyds 'under par'*.

Fl-ahhar nett, jghid li l-ammont totali li l-ilmentatrici investiet fl-*SNS* m'huwiex dak ta' €19,000, imma ta' €17,227.46.

Jekk l-ilmentatrici kellhiex tinvesti fl-*SNS*

Mill-kontroezami ta' Gottfried Catania jirrizulta li hu ma kienx awtorizzat mill-*MFSA* bhala *Financial Advisor*, izda kien *Tied Insurance Intermediary*. Għalhekk, l-Arbitru jista jinnota li dan il-prodott inbiegh lill-ilmentatrici a bazi tas-servizz '*promote and sell*' li jfisser li hu ma kienx ta lill-ilmentatrici parir izda kien biss bieghilha l-prodott. Tajjeb li jinghad li din is-sistema ta' '*promote and sell*' tat lok għal hafna abbuzi, tant li minn Jannar 2018, l-*MFSA* nehhiet dan it-tip ta' bejgh.

L-Arbitru hu tal-fehma li dan il-*bond* ma kellux jinbiegh a bazi ta' dan is-servizz għaliex, anke jekk l-ilmentatrici kellha xi ftit investimenti qabel, kellha kull dritt li tinghata parir minn espert finanzjarju biex tkun tista' tiehu decizjoni infurmata dwar dak li kienet ser tinvesti fih.

¹² A fol. 85-86

¹³ A fol. 87 *et seq*

Jidher li Gottfried Catania kellu l-kompetenza jbiegh poloz tal-assikurazzjoni izda kellu jkun aktar prudenti u ma jbieghx prodotti finanzjarji li dwarhom ma setax jaghti parir u jistahba wara servizz ta' *'promote and sell'* biex ikun jista' jbiegh prodotti ta' investment.

Fil-fatt, fl-*affidavit* tieghu ma jaghmel l-ebda referenza dwar deskrizzjoni tal-prodott lill-ilmentatrici jew jekk spjegalhiex in-natura tal-prodott u r-riskji li kienu abbinati mieghu. Fuq dan il-provditur tas-servizz huwa silenzjuz hafna.

Imma anke jekk kellu jitqies li l-investimenti fl-SNS inbieghu a bazi ta' *promote and sell*, il-provditur tas-servizz kellu jaghmel l-*appropriateness test*.

Fil-fatt, bhala *Licence Holder* mill-MFSA, il-provditur tas-servizz kien obligat josserva l-*Investment Services Rules-Standard Licence Conditions (SLC)* li kienet harget l-MFSA skont id-Direttiva *MiFID*.

Regola 2.21 kienet tghid:

'When assessing whether an Investment Service, other than investment advice or portfolio management, is appropriate for a client, the Licence Holder shall be required to determine whether that client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in relation to the product or Investment Service offered or demanded.'

L-iskop tal-*appropriateness test* kellu jsir biex il-*Licence Holder* ikun jista' jasal ghall-konkluzjoni li l-ilmentatrici kellha *'the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in relation to the product or Investment Service offered or demanded.'*¹⁴

Il-prodott mibjugh kien l-SNS *Bond* li kien *subordinated bond* li jikklassifika minn tal-ahhar f'kaz ta' falliment tal-kumpanija. Il-provditur tas-servizz imkien ma jsemmi li lill-ilmentatrici spjegalha il-karatteristici u r-riskji involuti fl-SNS u, ghalhekk, ma jstax jitqies li l-ilmentatrici setghet tifhem *'the risks involved in relation to the product ...offered'*.

Anzi, mix-xhieda tal-ilmentatrici, li mhix kontradetta mill-provditur tas-servizz, hija inghatat l-assikurazzjoni li kienet ser tiehu flusha lura u l-imghax fuqhom.

¹⁴ *Bold* tal-Arbitru

Tant il-provditur tas-servizz ried ibiegh dan il-prodott tal-SNS, li lill-ilmentatrici investielha darbtejn f'dan il-prodott. Dan juri nuqqas ta' prudenza u professjonalità min-naha tal-provditur tas-servizz.

L-ilmentatrici xehdet li hija kienet tiddependi totalment fuq il-provditur tas-servizz u kienet tatu l-fiducja taghha u mxiet fuq dak li qalilha hu.

Huwa fatt maghruf li f'dan il-qasam fejn ghandek zbilanc assolut fl-gharfien, fejn il-provditur tas-servizz huwa l-espert, il-klijent jafda li dak li jkun qed jintqal lilu huwa l-verità u jserrah rasu li jkun qed joqghod fuq dak li jinghad lilu. Ghalhekk il-provditur tas-servizz ghandu responsabbiltà kbira li jaghti t-taghrif kollu mehtieg dwar il-karatteristici tal-prodott, jara li l-klijent qed jifhem x'qed jaghmel u javzah bil-limitazzjonijiet tal-prodott u r-riskji li jkun diehel fihom.

Subordinated bond, bhalma kien l-SNS, dejjem fih riskju u mill-analizi tal-prodott 'il fuq imsemmi kien jirrizulta li l-SNS Bank kien digà ghandu l-problemi qabel ma sar l-investment tal-ilmentatrici fih. Imma minn dak li xehdet l-ilmentatrici, mhix kontradetta, il-provditur tas-servizz beda jfahhar lil dan il-bank bhala '*wiehed mill-aqwa fl-Ewropa*' u tant serhilha rasha li nduciha tinvesti darbtejn infila fih.

Isehh *misselling* ta' prodott meta:

- Ma jigix spjegat ir-riskju involut;
- Meta ma jinghatax taghrif kif il-flus ikunu ser jigu investiti;
- Meta l-prodott ma jissodisfax il-bzonnijiet (*not suitable*) u l-attitudni tar-riskju tal-investitur;
- Meta ma jigix spjegat il-prodott mibjugh;
- Meta ma jigux spjegati l-kundizzjonijiet u t-termini marbutin mal-prodott;
- Meta jinghata taghrif qarrieqi (*misleading*) dwar il-prodott;
- Meta ma jigux spjegati ic-charges relevanti u l-penalitajiet marbuta ghal min johrog kmieni mill-prodott;
- Ma jigix spjegat id-dritt tal-cooling-off period u d-dritt li bniedem jikkancella fejn il-prodott finanzjarju jitlob dan.

Din il-lista mhijiex wahda ezawrjenti izda hija biss wahda ezemplikattiva.

Mill-provi mressqa, speċjalment mix-xhieda tal-ilmentatrici mhix kontradetta, jirrizulta li l-provditur tas-servizz naqas milli:

- a. Jispjega r-riskju involut;
- b. Jispjega l-prodott;
- c. Ma gewx spjegati t-termini u l-kundizzjonijiet marbutin mal-prodott.

Mill-*appropriateness test* li sar, li kien serje ta ittikkjar ta' kaxxi, ma giex ippruvat mill-provditur tas-servizz li *'the client is familiar with the type of service, the transaction and financial instrument being offered'* u lanqas li *'the client understands the risks involved with respect to the product or investment service offered,'* kif hemm imnizzel a fol 20 tal-process.

Ghalhekk m'hemmx prova li dan il-prodott kien *'appropriate'* ghall-ilmentatrici, kif il-provditur tas-servizz ghandu l-obbligu li jipprova.

Barra minn hekk, peress li kien hemm relazzjoni fiducjarja bejn il-partijiet, il-provditur tas-servizz kellu jagixxi ta' missier tajjeb tal-familja li m'ghamilx, meta investielha darbtejn fl-istess prodott (flok li ferrxilha l-investment) u lanqas meta ma spjegalhiex ir-riskji involuti f'dan l-investment.

Ukoll, ma kienx qed jilhaq *'l-aspettattivi ragonevoli u legittimi tal-konsumaturi'*¹⁵ ghaliex l-ilmentatrici riedet investment li jharsilha l-kapital u ma ridetx tissogra zzejjed bi flusha. Kellha wkoll l-aspettattiva li tinghata parir professjonali u, fuq kollox, tinghata t-taghrif mehtieg dwar il-prodott biex tkun tista' taghmel decizjoni infurmata.

Ghal dawn ir-ragunijiet l-Arbitru jqis l-ilment bhalo wiehed gust, ekwu u ragonevoli u qed jilqghu sakemm dan huwa kompatibbli ma' din id-decizjoni.

Dwar kumpens l-Arbitru ma jaqbilx mal-ilmentatrici li ghandha tinghata l-ammont nominali li investiet izda, kif qal il-provditur tas-servizz, ghandha tinghata biss il-flus li harget.

Skont l-ircevuti l-ilmentatrici harget minn butha s-somma ta' €17,226.96.

¹⁵ Kap. 555, Art. 19(3)(c)

Ghaldaqstant, *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, l-Arbitru jordna lil *All Invest Company Ltd.* thallas l-ilmentatrici s-somma ta' sbatax-il elf, mitejn u sitta u ghoxrin ewro u sitta u disghin centezmi (€17,226.96).

Bl-imghax legali mid-data ta' din id-decizjoni sad-data tal-hlas effettiv.

Bl-ispejjez kontra l-provditur tas-servizz.

**Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji**